

GLASNIK

AUSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:

Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4-

pololetna . . . K 2-

četrtletna . . . K 1-

Posredna Novična
stano 10 vin.

Št. 31.

V Ljubljani, dne 3. avgusta 1917.

Leto X.

Gospodarska beda.

Če govoriš z ljudmi, se kmalu pre-
pričaš, da ne govore o vojski na su-
hem in na morju, govore le o gospo-
darskih rečeh, ki jih tlačijo. Govore,
da jim vsega primanjkuje, o strašni
druginji, o boju oblasti proti navijal-
cem cen, ki ga noče biti konec, ker je
premalo blaga, o verižni kupčiji in o
tistih, ki so postali po vojski milijon-
arji. Nekaj opomb:

Predvsem gre za meso. En brez-
mesni dan so odpravili; oblasti so
imele dober namen, a kaj so dosegle?
Naj bo še toliko mesa, kaj je pomagano
delavcu, saj ga ne more kupiti. Na Du-
naju so nedavno izdali zanimivo stati-
stiko o razmerju obdavčencev. Med
2.000.000 prebivalci jih je približno
800.000 : 330.000 rodbin, ki plačujejo
sploh direkten davek. Med njimi je
31.000 rodbin, 75.000 oseb, katerih do-
hodki presegajo na leto 10.000 kron.
Vsi ostali prebivalci na Dunaju, torej
nad 1.900.000 oseb nima toliko dohod-
kov. Vsi ti v sedanji strašni druginji
trpe pomanjkanje.

Vprašanja mesa ni mogoče tako
rešiti, da ga sme prebivalstvo uživati,
radikalno se mora odpraviti druginja.
Saj se je nekaj storilo. A ceneneži
ljudstvu namenjenega mesa so deležni
le omejeni krogi in sloji; večina ga pa
le ne dobi. Dokler se bo prodajal kilo-
gram mesa po 10 kron in višje na dro-
bno, dokler bodo razne centrale delale
pri nakupu živine tako ogromne dobi-
čke, kakor zdaj in bodo še lahko mili-
jone nakazovale v dobrodelne namene,
dokler se bodo prekupovalci živine va-
ljali takorekoč v preobilici, toliko časa
se v piskrih ogromne večine prebival-
stva ne bo kuhalo meso.

Glede na **vprašanje moke** trapa-
mo tudi v popolni negotovosti. Vedno
bolj jo primanjkuje. Ljudstvo ne ve,
kaj je ž njo. Seveda, z lepimi beseda-
so nam povedali, da je potrebščina
osrednjih velesil do bodoče žetve z ob-
stoječimi zalogami pokrita. Upamo,
da ne bo vsaj še slabše, kakor je bilo
in je še.

Riža na trgu že zdavnaj ni. Ne-
davno smo pa ogorčeni čitali, da so v
Liberkih nedavno zasačili nekega tr-
govca, seveda je bil zopet cesarski svet-

nik, ki je, da bi navijal cene, nakopičil
in zadržal več tisoč kilogramov riža.
Svojo domoljubnost je v sedanji vojski
na poseben način dokazalo res veliko
cesarskih in komerčnih svetnikov.
Prav bi bilo da bi proti takim hijenam
družba nastopila.

Kar tiče sadja, je to tudi posebno
čudna reč. Ljubi Bog skrbi, da zori
med vojsko in v mirnih časih. Letoš-
njo sadno letino je Bog posebno blago-
slovil. Na ljubljanskem trgu ga pa ni.
In kar ga je, je drago in slabo. Delav-
čev otrok naj se mu kar odpove. In ži-
vimo v deželi, ki ima toliko sadja, am-
pak Ljubljčan ga vidi, kadar gre na
deželo, na trg ga pa ni.

S sladkorjem morajo biti pota tu-
di zelo čudna. Za inozemstvo ga imajo
seveda veliko, da izvršujejo tisto cari-
no, ki ji pravimo valuta, in ki zdaj
med vojsko, ko smo takorekoč zaprti
od ostalega sveta, le še bolj bogati ti-
ste ljudi, ki so že itak bogati dovolj.

In **tobak**? Ko so očka Scheuchen-
stuel ali kako se že piše tisti modri
mož, ki je, ko je že zelo manjkalo to-
baka, otvoril novo tobačno fabriko v
Monakovu, doma pa grozil, da bo fa-
brike zapiral in res zelo omejeval de-
lo, mesca marca podražil tobak, je to-
bačna režija v vseh časopisih napove-
dovala, da se prodaja ne bo znižala.
Kadilci, ki so verjeli, saj veliko jih ni
bilo, so debelo gledali, ko so letali po
trafikah, a ničesar dobili niso, razen
seveda gotovih gospodov, ki se jim no-
sijo viržinke domov. V inozemstvo je
pa gospod direktor tobačne režije
pridno pošiljal tobak in vse, še cene
mu ni zvišal. Res, sedanji glavni rav-
natelj tobačne režije je že tako zaslu-
žen mož, da ne zasluži samo ene, am-
pak še petindvajset modrih pol na
vrh. Tobaka ne dobi dovolj ne soldat
na bojišču, ne dobi ga ne civilist v za-
ledju.

In pijače! Vojaštvo je nakupovalo
svojčas vino za vsako ceno. In podra-
žilo ga je. Ampak nam, ki smo le na
svete kvatre pokusili včasih kapljico
vina, ni na tem dosti; ampak liter vi-
na, ki je stal pred vojsko 40 do 48
krajcarjev, stane zdaj 2 goldinarja do
2 goldinarja petdeset krajcarjev.

Glede na mast! Škoda, da bi izgub-

ljali besede. Kdor je bogat, jo dobi, ko-
likor hoče.

Mleko. V Ljubljani so še nekateri
tako srečni, ampak malo jih je, ki so
jim stare mlekarice iz okolice ostale
zveste in ki ga plačujejo po 40 do 50
vinarjev liter, drugod plačujejo za li-
ter mleka že tudi po 70 vin., reci 35
krajcarjev. Večina Ljubljčanov in
Ljubljčanek pa le še včasih sanja, da
so bili časi, in od takrat še ni prav
posebno dolgo, ko se je plačevalo mle-
ko po 16 vin. liter. Bili so, če so se pa
plače komu tudi zvišale v tem času
za 500 odstotkov, kakor cene mleku,
zelo dvomimo. Delavstvu se že niso.
In to se godi v kranjski deželi, v ka-
teri je še vedno mleka čez potrebo de-
žele in bi ga delavstvo tudi dobilo po
pravični ceni, če bi kdo vso reč vzel
res resno v roke.

Najhujše je pa vprašanje kurjave.
Smo že pisali o tem, ampak še enkrat:
ta reč grozi, da postane prava kata-
strofa. Veda še ni tako napredovala,
da bi znali kuriti in kuhati s solncem,
z zrakom in z vodo; četudi bodo to
morebiti še tudi ljudje znali, kadar bo
kemija, o kateri so nekateri rekli, da
je coprnija, tako napredovala, da bo
znala to reč praktično izrabiti. A ker
kemija kljub vojski in njenim iznajd-
bam v kemiji še ni tako napredovala,
znajo naše gospodinje in žene in ku-
harice in samice in kuharji kuriti in
kuhati le pri takem ognjišču, ki se
kuri z drvni in s premogom. V velikih
mestih so še nedavno v prav nobel go-
spodinjstvih kuhali in kurili tudi s pe-
trolejem, a petrolej je danes že tako
redk kakor riž. Pod zaporo je, ker ga
prodajajo v inozemstvo, da ohranijo
pri dobri volji tistih par inozemskih
bogatincev, od katerih mi ničesar ne
dobimo, sami se pa bogate z našim
sladkorjem, z našim petrolejem in tu-
di z našim premogom.

Premoga ni. To nam je povedal,
dasi smo že to sami znali, ljubljanski
podžupan. Ga tudi ne bo; to nam po-
vejo tudi naši poslanci, ki so si brusili
dovolj pete, da bi ga bili našim delav-
skim organizacijam dobili.

Kaj bo brez kuriva, ljudje božji?
Pozimi? Ali bodo ljudje jedli surove
jedi?

Drva! Dobro? Preskrbite jih! V Ljubljano se vozi zdaj veliko drva. Ampak kupičijo si jih le tisti, ki so bogati. Kupičijo jih tudi tisti, ki jih zdaj ne prodajo, ker čakajo, da bodo delali z njimi velikanske dobičke, kadar bo zapadel sneg. **Seženj drva plačujejo že danes v Ljubljani s 120 kronami in še več; dobe se sicer tudi ceneje, a kje? Kako naj si jih nabavi delavec, delavka? Ljudje brez kuriva bodo pozimi umirali.**

Delavstvo, a ne samo delavstvo, tudi srednji stan je danes v Ljubljani brez premoga, brez drva. Verujemo, da bo ljubljanska občina storila, kar bo mogla. A če bo tudi kos svoji nalogi, je pa drugo vprašanje.

Mi prosimo naravnost gospoda kranjskega deželnega predsednika grofa Attemsa, ki je za prebivalstvo v teh težkih časih storil, kar je mogel, naj stori vse, kar le more, da bo dobilo prebivalstvo kurivo.

Glavno, za kar danes gre v Ljubljani in drugih delavskih krajih:

Prebivalstvu kuriva!

IV. Iz državlanskega zakonika.

Lastninsko pravico na stvareh, ki so vpisane v zemljiški knjigi, se pridobi ne samo s kupom, kakor marsikdo misli, ampak šele z vpisom v zemljiško knjigo. Lahko se zgodi slučaj, da lastnik proda svoje posestvo dvema kupcema. Lastninsko pravico pridobi torej ne oni, ki je prvi kupil, ampak oni, ki je prvi izposloval vknjižbo v zemljiški knjigi. Pri okrajnih sodiščih stranka tako vknjižbo, kakor sploh vse vknjižbe, lahko izposluje ustno v zemljiškoknjižnem uradu, ne da bi se ji bilo treba posluževati kakega notarja ali odvetnika. Pač pa je potrebno, da sestavi zemljiško-knjižno listino, na

primer kupno pogodbo prava večša oseba.

Zadnje čase se množe slučaj, da zida ta ali oni stavbo na tujem svetu. Novela določa, da setudi na taki v zemljiški knjigi nevpisani preničnini lahko pridobi samostojna lastninska pravca, če se pri sodišču založi pravilna listina. Na enak način se ustanovi pri takih nepremičninah tudi zastavna pravica in pravica služnosti. Ker je bilo doslej mogoče na take stvari posegati v eksekucijskem postopanju po določbah izvršilnega reda o preničninah, po katerih določbah vsak rubež zastara tekom enega leta, določa novela, da dotična določba o zastaranju glede takih nepremičnin nima veljave.

To določbo je narekovala predvsem potreba po cenih delavskih stanovanjih. Marsikdo bi si zidal hišo, pa nima zato potrebnega stavbišča. Občine, ki imajo smisel za vprašanje cenih delavskih stanovanj, bodo pokupile obsežna zemljišča ter zgradile na njih male delavske stavbe ali dovolile stavbo graditelju, ne da bi prešla lastninska pravica stavbišča na graditelja. Graditelju bo mogoče tudi na take stavbe najeti posojila. Hiša se bo pri rednem odplačevanju amortizacijskih obrokov v daljšem številu let popolnoma izplačala in bo pripadla po poteku med lastnikom zemlje in stavbe določene dobe, lastniku zemljišča, ki jo bo uporabil v očišled svojega javnega dobrodelnega značaja tudi zanaprej v iste splošno-koristne namene. Na enak način bodo postopale tudi zadruga, ki se bodo ustanovile z namenom pospeševati cena delavske stanovanja. Graditelj bo imel zagotovljeno celo vrsto let udobno lastno stanovanje in bo plačeval najemščino v obliki amortizacije, po preteku pogodbene dobe pa bo prešla tudi hiša v last dotične zadruga, ki jo bo uporabila v skupne društvene namene ali pa jo vnovič oddala v uporabo istemu članu.

H. Conscience:

Revni plemenitaš.

»Všeč mi je to,« je rekel trgovec, »ob petih se pripelje moj voz, z nečakom moram v mesto Grinzelovo in bil skoraj zapustil, ne da bi si ogledal Vaš vrt. Izprehajajmo se, za slovo izpijmo še dobro steklenico na naše prijateljstvo.«

Ponudil je roko Lenori, ki jo je z veseljem sprejela. Poredno je gledal nečaka, ki se je pa veselil, ker je bil stric nasproti njegovi ljubljenci tako pozoren.

Pričeli so se izprehajati. Govorili so o poljedelstvu, o obdelovanju polja, o lovu in drugih rečeh. Lenora, ki je postala na strani trgovca zopet pristožna, si ni delala nobene sile. Njavna njena veselost se je spajala z deviško nedolžnostjo. Liki razposajena srna je hotela prisiliti trgovca, da bi bil tekel za njo. Skakala je in se radovala. Gospod Denecker se je očividno zabaval na poredni govornici dekleta. Malo je

manjkalo, da ga ni zapeljala plesati z njo. Občudoval je njen obraz, ki je žarel sreče. Reči si je moral, da nečak nima slabega okusa.

Medtem ko je plemič svojemu gostu nekaj razlagal, risal načrt v pesek, sta pa Lenora in Gustav odšla. Živahno sta se razgovarjala.

Ko sta šla oče in njegov gost naprej, sta bila mlada človeka pač že 50 korakov pred njima. Bodisi namen ali slučaj: razdalja se ni manjšala.

Dekle je kazalo Gustavu svoje cvetlice in svoje zlate ribice — vse, kar je v svoji samoti ljubila in negovala. Ni poslušal njenih otročjih pojasnil, kar je rekla, se mu je zdelo nebeško petje, kateremu se je divil; sanjal je.

Gospod pl. Vlierbecke je storil vse, da je zabaval gosta in preprečil, da se ne bi vrnili k — mizi. Pripovedoval je mikavno, izkušal je najti najskrivnejše stvari trgovčevega značaja, šalil se je, kar se ni popolnoma skladalo z njegovim plemenitim, resnim značajem.

Bližal se je že trenutek, ki ga je bil določil gospod Denecker, da se od-

Glasnik.

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Novo draginjske doklade.

V seji poslaniške zbornice dne 13. julija t. l. so sprejeli brez razprave predloge odseka državnih uslužbencev glede na povišanje draginjskih doklad, in sicer, kakor so se že prej dogovorili, brez razprave.

Sklepi, ki so merodajni za nas, slovó:

1. Nova draginjska doklada za delavce bo znašala okroglo 125 odstotkov od 1. decembra 1916 izplačane draginjske doklade.

2. Draginjske doklade vpokojencev vseh kategorij, oziroma svojcev državnih nastavijencev znašajo dvakrat toliko, kolikor so izplačali 1. decembra 1916.

3. Nove doklade se uveljavijo odredbenim potom in veljajo za nazaj od 1. julija 1917.

Pot, da naj se uveljavijo doklade z odredbo, se je dogovoril zato, da se lahko doklade hitreje izplačajo.

Nove doklade bodo ostale v veljavi, dokler se ne bo končala vojska in dokler ne bodo končnoveljavno uredili temeljnih plač.

Po novih sklepih o povišanju draginjskih doklad dobimo, če zaračunamo 125odstotni prebitek, sledeče nove zneske:

Vrsta rodbine 1: dosedanja doklada 5 K, nova doklada 11 K 25 vin.

Vrsta rodbine 2: dosedanja doklada 6 K 30 vin., nova doklada 14 K 20 v.

Vrsta rodbine 3: dosedanja doklada 7 K 60 vin., nova doklada 17 K 10 v.

Vrsta rodbine 4: dosedanja doklada 9 K, nova doklada 20 K 25 vin.

Draginjska doklada za vpokojence je znašala do zdaj mesečno 10 kron; od 1. julija dalje bo znašala na mesec 20 kron. Zvišanje za penzioniste velja do 30. junija 1918.

pelje. Plemič se je iz dna svoje duše zahvaljeval Bogu, ki mu je pomagal, da se reši iz mučnega položaja, — ko je zaklical trgovca:

»No, Gustav, vrnimo se v hišo! Ali ne boš pil ob slovesu vina z nami? Požuri se. Ura je že pet.«

Gospod pl. Vlierbecke je zopet obledel. Tiho in vidno prestrašen je gledal trgovca, ki ni umeval, zakaj da so njegove besede tako učinkovale:

»Ali Vam je slabo?« je vprašal.

»Moj želodec se skrči, če le slišim besedo vino,« je jecljal gospod pl. Vlierbecke. »Posebnost mojih slabih živcev...«

Kar se mu je razjasnilo obličje; s prstom je pokazal proti vratom in rekel:

»Slišim v drevoredu Vaš voz, gospod Denecker.«

Res, kočija se je pripeljala skozi vrata v Grinzelovo.

Trgovec ni več govoril o vinu. Zelo čudno se mu je zdelo, da se skoraj vesele, ker odhaja. Užaljen bi bil, če bi ga ne bil plemič tako prisrčno, lju-

Letne izdatke za nove draginjske doklade in za višje izdatke je preračunala vlada tako-le:

1. Uradniki, poduradniki, sluge itd.: stroški draginjske doklade 160 milj. kron, višji izdatek 198 milj. kron, izdatek novih draginjskih doklad 358 milijonov kron.

2. Vsi državni delavci: stroški draginjske doklade 44 milijonov K, višji izdatek 56 milijonov kron, izdatek novih draginjskih doklad 100 milijonov kron.

3. Penzionisti in njih svojci: stroški draginjske doklade 37 milijonov kron, višji izdatek 37 milijonov kron, izdatek novih draginjskih doklad 74 milijonov kron.

Vsota: Stroški draginjske doklade 241 milijonov kron, višji izdatek 291 milijonov kron, izdatek novih draginjskih doklad 532 kron.

Iz poročila poročevalca poslanca Heineja posnemamo:

Draginjske doklade, ki so se do zdaj podeljevale, v nikaki meri ne odgovarjajo draginji, kakršno je povzročila vojska, ki je živila in življenjske potrebščine povišala povprečno za 350 do 400 odstotkov. Dohodki državnih nastavljenec in državnih delavcev zelo zaostajajo za dohodki skoraj vseh zasebnih podjetij. Te nevzdržljive razmere zahtevajo takojšnjo odpomoč in to tim nujnejše, ker so se državni nastavljenci z zvestim in požrtvovalnim izpolnjevanjem dolžnosti popolnoma izkazali. Vloženih je bilo glede na socialno in gospodarsko preskrbo državnih uslužbencev veliko predlogov, ki so se nakazali pododseku. Po svoji vsebini se dele v tri skupine.

Prva skupina poziva vlado, naj stavi potrebne predloge zbornici v izboljšanje stanja državnih uslužbencev.

Druga skupina se peča s konkretnimi predlogi o definitivni uredbi plač in pokojnin; tretja se peča z draginjskimi dokladami vseh vrst državnih uslužbencev.

beznivo sprejel. Misli si je, da se gospod pl. Vlierbecke tako čudno obnaša, ker mu je slabo, kar pa radi uljudnosti prikriva. Gospod Denecker je stisnil plemiču roko in mu je prijazno rekel:

»Gospod pl. Vlierbecke, preživel sem tu zelo prijetno popoldne v Vaši in v družbi Vaše ljubeznive hčerke. Srečnega sem se čutil. Veseli me, ker sem se seznanil z Vami. Upam, da si bom pridobil Vaše prijateljstvo. Pristržno se Vam zahvaljujem, ker ste me tako pristržno sprejeli.«

Gustav in Lenora sta se približala. Plemič se je nekaj opravičeval.

»Moj nečak,« je nadaljeval trgovec, »mi bo gotovo pritrtil, da še, kar živi, ni preživel toliko prijetnih ur, kakor so bile te danes na Grinzelo. Saj kor so bile te danes na Grinzelo. Saj me boste, gospod pl. Vlierbecke, počastili in boste s svojo ljubeznivo hčerko pri meni obedovali? Prosim samo, da oprostite, ker ne takoj. Pojutrišnjem moram po kupčijah odpotovati v Frankobrod; mogoče se več mesecev ne vrnem. Če Vas bo medtem obiskal moj

Pododsek je pred vsem soglasno izrazil svoje mnenje, da se zdaj še ne more pečati s preosnovno plač raznih vrst. To se bo zgodilo šele potem, ko se bo vojska končala; takrat se bodo tudi gospodarske razmere v državi popolnoma zjasnile.

Sklenili so nato, kar smo zgoraj navajali.

Kompromis z vlado se je sklenil v popolnem soglasju vseh strank.

Izplačilo izrednih doklad.

Mi smo najodločnejše delali na to, naj se 100 odstotkov mesca junija dovoljena draginjska doklada naenkrat izplača. Dosegli smo uspeh. V vlogah na pristojne oblasti smo zahtevali, naj se izplača ves znesek, ker si more delavstvo nakupiti važne potrebščine le, če razpolaga z višjim zneskom. To zahtevo smo le s težavo priborili. Socialni demokratje so namreč začetkom ljudem dopovedovali, da se bo cela vsota naenkrat izplačala; nato so pa begali ljudi, da prikrijejo svojo blamažo, češ naj nastopijo proti enkratnemu izplačevanju.

Nas je zelo podpiral poslanec Mataja. Sedanji voditelj finančnega ministrstva mu je pisal 10. julija, da dobe vse osebe, ki služijo 1. julija 1917 vsaj dve leti tobačni režiji neprekinjeno, celo draginjsko doklado naenkrat izplačano.

Veselimo se uspeha, dasi so se mu socialni demokratje, kar je očitvidno, upirali.

× × ×

Zasega sena in slame. V državnem zakoniku je izšel pod št. 234. ukaz urada za ljudsko prehrano v sporazumu z vdeležnimi ministrstvi z dne 29. maja 1917, ki določa, da je letos vse seno in vsa slama zasežena v prid države, izvzemši seno, ki je v posesti državne uprave. Pod senom je razumeti vse vrste sena kot tudi detelje in otave. Ravnotako je tudi pod slamo razumeti vse vrste: ržena, pšenična, ječmeno-

nečak, upam, da bo vedno dobrodošel.«

Plemič je uljudno zatrjeval svoja prijateljska čustva. Lenora je molčala, dasi ji je zrl Gustav v oči.

Stric je šel proti kočiji:

»In požirek ob slovesu?« je vprašal začuden Gustav. »No, vsaj za hipc pojdim v hišo!«

»Ne! Ne!« je odločil gospod Denecker. »Če bi tebe poslušali, bi nikdar ne odšli. A čas je že, da odhajamo. Ne govorimo več o tem. Trgovec mora držati besedo in veš, kaj sva obljubila!«

Gustav in Lenora sta se poslovila z dolgim pogledom.

Gosta sta zapustila Grinzelo.

Četrto poglavje.

Drugi dan potem, ko je odpotoval njegov stric, se je pripeljal Gustav na Grinzelo. Oče in hči sta ga ravno tako ljubeznivo sprejela, kakor ko je bil prišel s svojim stricem. Popoldne je bil v njunini družbi, proti večeru se je s polnim srcem spominov vračal na svoje posestvo Egelov bazar.

va, ovsena, koruzna, ajdova, fižolovka itd. aseženo blago se ne more niti podelati niti prodati ali na kak drug način odtujiti. Pravna opravila, ki greše proti določilom tega ukaza, so neveljavna. To velja tudi za pogodbe, ki so bile sklenjene pred izdajo tega ukaza, če tiste dosedaj še niso bile izpolnjene. — Od zasege je izvzeto: a) slama, ki jo rabi posestnik za ležišča družinskih članov; b) seno in slama, ki jo rabi posestnik za krmo in nastiljo svoje živine v izmeri, ki jo določi c. kr. deželna vlada; c) seno, ki ga rabijo lovski najemniki za polaganje in krmljenje velike divjačine in srn. Za to je potrebno dovoljenje c. kr. okrajnega glavarstva, ki določi tudi množino; d) posestniki smejo doma pridelano slamo in seno prodajati proti poprejšnjemu naznanilu pri županstvu drugim posestnikom v občini, toda ne več kot 5 meterskih stotov na dan; e) seno, ki ga imajo posestniki vsled pogodbe dati v občini se nahajajočim žrebčarskim postajam. Tudi v tem slučaju je je zadevo naznaniti pri županstvu; f) posestniki, ki slamo in seno doma pridelajo, smejo od te kvečjem 20 meterskih stotov prodati porabnikom v političnem okraju, kjer se je seno pokosilo oziroma slama pridelala. Za to je treba dovoljenja, ki se potom občine izposluje od deželne centrale za krmila; g) slama, ki se rabi za privezavo vinske trte in drevja; h) slama, ki jo imajo v zalogi podjetniki in jo rabijo za zavijanje in vlaganje v izmeri, ki jo določi deželna vlada. Množino slame in sena, ki bi se morala oddati, porazdeli c. kr. okrajno glavarstvo med posamezne občine. V občini sami pa določi župan množino, ki jo imajo oddati posamezni posestniki. V obeh slučajih se je ozirati na to, koliko se je pridelalo ter koliko živini se more v občini odnosno pri posameznih posestnikih prirediti. Seno in slama, ki se je posestniku določila, da jo mora oddati, mora posestnik do prevzeta hraniti in varovati pred vsako poškodbo. Če se zaseženo blago ne prevzame do 31. oktobra 1917, dobi posestnik odškodnino in sicer za november in december po 20 vinarjev za vsak metrski stot, za januar

Ni si upal priti prevečkrat. Zdelo se mu ni primerno, morebiti je mislil, da bi se s prepogostimi poseti zameril plemiču. Drugi teden je pa prišel že vsak dan.

Mladi mož se ni več upiral nagnjenju, ki ga je vedno in vedno vleklo k Lenori. Na Grinzelo so mu hitro minule ure. Bil je srečen. Z Lenoro se je izprehajal po senčnatih potih v družbi očeta; navzoč je bil, kadar je poučeval plemič svojo hčer v znanstvenih in umetniških predmetih, zamaknjen je poslušal lepi glas device, kadar je pela. Poučno se je z očetom in s hčerko zabaval. Sanjal je v grmovju o srečni bodočnosti, z očmi, polnimi ljubezni gledajoč njo, ki jo je oboževal.

Plemeniti dekličin obraz je zmedel mladega moža, ko jo je videl prvič v cerkvi, a zdaj, ko je izpoznal tudi lepoto njene duše, jo je tako goreče vzljubil, da se mu je v primeri z njo zdel cel svet prazen in mrtev, če ni bilo Lenore, ki je vse razsvetlila in oživila s svojo navzočnostjo.

do konca aprila 1918 po 40 vinarjev, za vsak nadaljni mesec pa po 50 vinarjev. Prevezna cena slami in senu se določi pozneje. Ukaz stopi v veljavo dne 15. junija t. l.

Ali naj se mleko podraži? Od neke strani se čuje, da se trudijo producenti za zvišanje mlečnih cen in da so ta prizadevanja celo našla posluh pri c. kr. deželni vladi, ki namerava cene mleku zvišati. Ne dvomimo nad dobro voljo naše c. kr. deželne vlade in tudi ne prerekamo, da cene mleku v primeri z drugimi živili še niso pretirane, vendar odsvetujemo najodločnejše vsako zvišanje cen mleku. Visoka deželna vlada na jblagovoli imeti pred očmi ne samo položaja producenta, ampak tudi in predvsem konzumenta, kajti ni se bati v nobenem slučaju, da bi v sedanjih razmerah podlegel producent; da pa hira in propada konzument, se pa lahko vidi dan na dan na cesti, ako se z odprtimi očmi gleda obraze mestnega prebivalstva. Ako vprašaš tega ali onega, zakaj je tako shujšal, če je bolan ali kaj mu je, ti po navadi odgovori, »saj veš, slaba hrana«. Da, slaba hrana in še te ni dobiti, pri delavcu pa pride k temu še vprašanje denarja. Tatvine so dandanes in to posebno v bližini večjih krajev na dnevnem redu. Mar naj se ta vsega obžalovanja in obsojbe vredna dejanja množe in podpirajo in se tira v tako obupne in sramotne razmere tudi sicer poštene ljudi s takim neprestanim dviganjem cen. Ako se na eni strani dvigne dohodke producentu, naj se pa na drugi strani poskrbi tudi za zvišanje zaslužka konzumentu. Nam je dobro znano načelo, ki se tako rado ponavlja, češ zvišanje produkcije je mogoče doseči le, če se pridelke primerno plača in na ta način da veselje producentu do večje produkcije. Vendar to načelo tukaj ne velja. Mleka manjka pri nas ne zaradi pomanjkanja veselja do produkcije, ampak vsled neprimerne zvišanja konzuma, to je vsled prirastka na vojaštvu in beguncih, nadalje pa tudi vsled pomanjkanja krme in živine. Vse to se pa z zvišanjem cene mleku ne bo odstranilo. Danes je dopustna maksimalna cena za mleko v Ljubljani in okolici 36 do 40 vin., vendar se pa v resnici mleko plačuje od nekaterih navijalcev tudi po 50 do 60 vin. Če se te maksimalne cene zvišajo na 50 do 60 vin. za liter mleka, tedaj je gotovo, da bodo šli ti navijalci s svojimi ponudbami zopet višje in posledica bo, da bo morala tako Ljubljana kakor tudi okolica in polagoma cela dežela plačevati mleko po 1 K liter, potem pa nastane vprašanje, kdo bo redil delavske otroke, če bo moral dati oče s 4 ali 6 otroci mesečno samo za mleko 100 do 150 kron, to je svoj celoten mesečni zaslužek. Kam pelje taka pot, onemu, ki ima odprte oči in nima plotu pred svojim oknom, ni težko uganiti. Naj se upošteva, dokler je še čas.

Kako si znajo pomagati. Marsikak navijalec cen se je izognil kazni, ker je predložil račun, da je kupil blago po tej ali oni visoki ceni, četudi se je šlo za prodajo družega ceneje kuplje-

nega blaga. Trговец ima n. pr. v zalogi en vagon petroleja, katerega si je nabavil po 50 vinarjev kilogram. Cena gre kvišku in trговец čuti tudi potrebo, ceno dvigniti. Misli si, zakaj naj bi jaz prodajal petrolej po 60 vinarjev, ko tega prodam, bom moral pa sam zanj plačati 70 vinarjev. Boji se pa kazni in zapora. Da zagotovi sebi dobiček in se obenem zavaruje pred eventualnim kazenskim zasledovanjem, gre in kupi 10 sodov petroleja po višji dnevni ceni, potem pa prodaja staro in novo zalogo po dražji dnevni ceni. Če se zanima za to kupčijo višji državni pravdnik, mu pokaže zadnji dražji račun in stvar je v redu. Na ta način se v trgovini skoro prepreči vsako kazensko zasledovanje. Da se take mahinacije od strani nereelnih trgovcev preprečijo, bi se morala v vsakem naznanjenem slučaju dognati količina, katero je imel trговец v določenem času v zalogi ali pa iz katerega soda se je blago prodajalo. Prebrisanosti je treba postaviti nasproti enako prebrisanost, drugače vse še tako umestne naredbe ne morejo imeti uspeha.

Nikljasti novci po 10 vinarjev ostanejo po naredbi finančnega ministrstva z dne 30. maja 1917, drž. zak. št. 244 v prometu še do 31. decembra 1917. C. kr. uradi in blagajne pa jih bodo sprejemali po imenski vrednosti pri vseh plačilih in zamenjavah še do 30. aprila 1918. Po poteku tega roka ugasne dolžnost države sprejemati te novce.

Več železnega denarja. Doslej je bilo v avstro-ogrski monarhiji izdanega za 50 milijonov kron drobiža po 20 vinarjev in za 8 milijonov kron po 2 vinarja. Finančno ministrstvo je sedaj odredilo, da se izda za nadaljnih 30 milijonov kron železnih novcev po 20 vinarjev in za 8 milijonov kron po 2 vinarja. Od nove izdaje tega drobiža odpade na avstrijsko polovico 21 milijonov kron drobiža po 20 vinarjev in za 5,600.000 kron drobiža po 2 vinarja.

S preskrbo obleke za ljudstvo se peča trgovsko ministrstvo, ki bo kmalu izdalo potrebne naredbe. Zaenkrat je izšla te dni naredba, s katero se proglašča zaplomba stare obleke, ki jo imajo v zalogi starinarji. Le tisti, ki se na drobno peča s prodajo stare obleke, bo dobil dovoljenje, da sme prodati 20 odstotkov svoje zaloge. Nadaljna trgovina s staro obleko bo zelo omejena.

Pratežnina za pomorske transporte se je v primeri z letom 1914 dosedaj zvišala tako, da se sedaj zahteva na prejšnjih 100 enot za transport iz Aleksandrije v London 1925.9 enot, iz Av-

stralije na Angleško 330.6 enot, iz Bombay na Angleško 1217.4 enote, od La Plate na Angleško 1139.9 enot, od atlantskih pristanišč Združenih držav v London 1168.5 enot, od Cardiffa do La Plate 453.7 enot, iz Stockholma na Angleško 565.9 enot, od Gefle (Švedska) na Angleško 494.6 enot.

Koliko zlata in srebra je dala dolej zemlja? Narodni ekonomisti so izračunali, da je bilo od odkritja Amerike iz zemlje izkopanega zlata in srebra v vrednosti 190 milijard frankov. Vse zlato in srebro, kar ga je na svetu, ne zadostuje torej za pokritje dosedanjih vojnih stroškov. Ti stroški se bodo morali pokriti s sadovi dela prizadetih narodov.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Mihael Moškerc. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Najboljša in najcenejša zabava v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prtji, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gospeja perja in puha. **Vedno sveže blago!**